

Маслова Т. М. Композиційно-тематична робота здобувачів вищої педагогічної освіти 3 року навчання в структурі індивідуального завдання практики «ПЛЕНЕР» // Збереження і розвиток традицій пленеру: художня освіта і арт-туризм: тези доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції (31 січ.-2 лют. 2020 р., м. Одеса) / коорд. проекту Д. О. Величко; упорядн. А. І. Носенко; відп. секр. Д. О. Величко, А. І. Носенко; ДЗ «Південноукр. Нац. пед. ун-т ім. К.Д. Ушинського». – Одеса: Астропринт, 2020. – с. 55 – 57.

Ключові слова: практика «Пленер», індивідуальне завдання, живопис, композиція, портрет, півфігура, варіативність, digital-art, творча активність.

Анотація: показано особливості роботи над композиційно-тематичною роботою здобувачів вищої педагогічної освіти 3 року навчання в структурі індивідуального завдання практики «ПЛЕНЕР».

Маслова Тетяна Миколаївна,
викладач кафедри образотворчого мистецтва Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського», член Національної спілки художників України,
м. Одеса, Україна

КОМПОЗИЦІЙНО-ТЕМАТИЧНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ 3 РОКУ НАВЧАННЯ В СТРУКТУРІ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ «ПЛЕНЕР»

Ключові слова: практика «Пленер», індивідуальне завдання, живопис, композиція, портрет, півфігура, варіативність, digital-art, творча активність.

Навчальна (художньо-творча) практика «пленер» є логічним продовженням процесу підготовки здобувачів вищої освіти третього року навчання спеціальності 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво) освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» в умовах природного оточення. Першим змістовим модулем практики є «Академічні постановки на пленері. Голова натурника у різних умовах освітлення, півфігура людини у пейзажі». Важливо підкреслити, що студенти перед практикою вже мають певний

рівень компетентності в роботі над етюдом голови людини і півфігури у різних умовах освітлення у приміщенні (навчальній майстерні), отже під час пленеру вони опановують методи роботи у змінних (не константних) умовах освітлення.

Окремим навчально-творчим завданням практики є композиційно-тематична робота, яка виділена для самостійного виконання. Наразі програмою визначена лише одна тема індивідуального завдання: «Створення ескізу пейзажу з фігурою людини», вона передбачає попередній композиційний і кольоровий пошук та виконання у заданому форматі композиції пейзажу з включенням фігури людини (стафажу) на основі створених натурних етюдів, замальовок. Кожен студент самостійно (консультуючись з викладачем) обирає пейзажний мотив і творчо переосмислює його відповідно до задуму, певного колориту, стилістики, тощо.

На наш погляд, необхідно розширити варіативність тематики індивідуальної творчої роботи. Це зумовлене, зокрема, сучасними процесами динамічного розгалуження творчої самореалізації особистості, одним із напрямків якої є візуальне мистецтво. Наприклад, необхідно надати можливість студентам виконати самостійну реалістичну композицію портрету (півфігури) в умовах пленерного освітлення, на тлі пейзажу. Також треба спонукати студентів до інших, не менш складних до виконання та осмислення творів. На нашу думку, абсолютно гармонійним до виконання під час пленерної практики є живописне завдання «Абстрактний (декоративний) портрет з елементами пейзажу».

Доцільно розширити варіативність технік та матеріалів живопису, застосовувати змішані техніки, використовувати елементи digital-art (цифрового мистецтва). Така необхідність особливо актуальна для студентів спеціалізації «Образотворче мистецтво. Графічний дизайн», по-перше, навчальний план даної спеціалізації не передбачає академічних годин з «Теорії і практики композиції» за темою «Портрет» на 3 курсі, що негативно

пливає на загальний рівень професійних якостей випускників. По-друге, специфіка навчання за спеціалізацією «Графічний дизайн» дає можливість реалізовувати різноманітні індивідуальні проекти та візуальні презентації у різноманітних традиційних, класичних та новітніх, авангардних техніках. Необхідно проаналізувати наявний світовий досвід вирішення даної проблеми, активно користуватися ним та пропонувати власні естетичні рішення.

До програми плерерної практики закладено відвідування художніх музеїв, що є важливим фактором професійного і особистісного зростання. На прикладі творчості відомих митців можна у повній мірі висвітлити тему розмаїття портретного жанру, знайти важливий міжпредметний зв'язок живопису, рисунку, композиції, теорії та історії мистецтва, графічного дизайну. Саме у живому актуальному сприйнятті мистецтва, майбутній вчитель може реалізувати свої ідеї, бути активним, зацікавленим у процесі творення. І навпаки, тематичні та стильові обмеження в естетичному навчанні, призводять до укорінення шаблонів і стереотипів образотворення, стримують творчий потенціал, викликають негативні наслідки, у тому числі психологічні.

Підкреслимо важливість естетичної складової творчого процесу навчання. Оскільки питання естетики у сучасному мистецтві є дискусійним, отже, в процесі виконання індивідуального завдання навчальної художньо-творчої практики, студент має можливість вдосконалити не тільки рівень композиційного мислення, показати ступінь оволодіння прийомами і виражальними засобами композиції портрету, застосувати власні технічні прийоми, а й отримати досвід самостійного виконання художнього твору за темою «Портрет», розвинути естетичний смак, критичне мислення та професійну творчу активність.